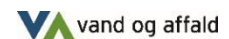

Svendborg uden affald – evaluering

Pia Duus Jensen
Dorte Eg Auerbach

5. november 2021

Baggrund

I efteråret 2021 fik Svendborg nye affaldsordninger.

Alle private husstande og hele den kommunale organisation er omfattet af de nye affaldsordninger, som på baggrund af ressourcestrategien *Danmark uden affald* (2013) skubber til øget sortering af husholdningsaffaldet.

Målsætningen i ressourcestrategien er, at 50% af affaldet senest i 2022 indsamles med henblik på genanvendelse. Her måler man på materialerne pap, papir, glas, metal, madaffald, plast og træ. Hos VA er målsætningen sat en smule højere, nemlig på 55%.

På baggrund af ressourcestrategien godkendte Miljø- og Naturudvalget i maj 2018 VA's oplæg til ["Nye affaldsordninger – øget sortering og genanvendelse"](#).

Hovedpunkterne i den politiske beslutning er:

1. Alle husstande får som minimum 2 to-delte beholdere. I den ene beholder afleveres madaffald i et rum og restaffald i det andet rum. I den anden beholder afleveres papir og pap i et rum og metal og glas i det andet rum.
2. Plast indsamles fortsat med storskrald eller på genbrugsstationen.
3. Miljøstationer/kuber til glas og papir nedlægges.
4. Ugetømning om sommeren bortfalder.
5. Storskrald skifter navn til genbrugsbilen, da det signalerer, at det er værdifulde ressourcer, der indsamles.
6. Røde kasser til farligt affald indsamles som del af den nye genbrugsbil.
7. Storskrald laves til en bestilleordning, hvor borgeren selv bestiller efter behov. (NB: Dette er ikke gennemført).
8. Der laves en valgfri, separat ordning for afhentning af haveaffald, hvor den enkelte husstand kan tilkøbe afhentning af haveaffald 12 gange årligt. (NB: Dette er ikke gennemført).

Gennemførsel af projektet

Affaldsbeholdere

De nye affaldsbeholdere til madaffald, restaffald, pap, papir, glas og metal begyndte at vise sig i gadebilledet i slutningen af september 2020, og midt i december havde VA uddelt mere end 47.000 affaldsbeholdere til private husstande og den kommunale organisation.

Boligselskaberne SAB og Domea har ønsket at etablere nedgravede løsninger til affaldet. Det betyder, at de ikke var klar til at gå i gang med sortering samtidig med andre private husstande. Pt. afventer vi fortsat at Domea får etableret de sidste nedgravede løsninger, vi forventer, at de er etableret i indeværende år.

Vand og Affald – Ryttermarken 21 – 5700 Svendborg
Tlf. 6321 5515 – www.vandogaffald.dk – post@vandogaffald.dk

Startpakker

Sammen med beholderne har hver husstand fået en startpakke bestående af en spand og plastposer til madaffald, sorteringsvejledning og klistermærker med piktogrammer. Som et kuriosum kan det nævnes, at VA har fået trykt i alt 343.000 klistermærker, dels til affaldsbeholdere og dels til uddeling med startpakkerne.

Røde kasser

Fra april – juni 2021 har VA uddelt godt 20.000 røde kasser til kommunens parcel- og rækkehuse. De røde kasser bruges til at indsamle farligt affald og kan både afleveres på genbrugsstationen og til genbrugsbilen. Det er spejdere, skoleklasser og idrætsforeninger, der har uddelt kasserne og dermed tjent penge til deres aktiviteter.

De fleste lejligheder har endnu ikke fået en rød kasse. VA har lavet forsøg i samarbejde med de større boligselskaber for sammen at finde de bedste løsninger. Næste skridt er at udrulle hos boligselskaberne og senere hos mindre lejemål. VA forventer at være færdige med dette i løbet af første halvår 2022.

Udbud

Samlet set har VA lavet 13 udbud i forbindelse med *Svendborg uden affald*, herunder udbud på affaldsbeholdere og røde kasser, tømning af beholdere, transport og behandling af de indsamlede materialer, poser til madaffald mm, klistermærker, kommunikation og en gummiged. De fleste udbud er gennemført sammen med andre forsyninger i regi af SamAqua.

Miljø

Som miljøvirksomhed er det naturligt, at VA tænker miljø ind i sine løsninger. Dette afspejles i projektet *Svendborg uden affald* i følgende tiltag:

- Skraldebilerne kører på HVO, som er biodiesel fremstillet af affaldsprodukter og med en CO₂-udledning der er op til 90% lavere end ved almindelig diesel. Det er ligeledes målet, at genbrugsbilerne skal køre på HVO, vi afventer en tankløsning for dette.
- Affaldsbeholderne er produceret af 95-98% genbrugsplast
- Poser til madaffald er produceret af 95% genbrugsplast
- Alle klistermærker er uden PVC
- Tryksager er trykt på genbrugspapir

Kundehenvendelser

I forbindelse med udrulningen tilknyttede VA et eksternt callcenter, og i de travleste måneder modtog callcenteret omkring 2500 kundehenvendelser om affald om måneden.

Kundehenvendelserne har primært drejet sig om ødelagte spande, fejll levering, adgangsvej og ombytning af beholdere.

Ny affaldsbekendtgørelse

I december 2020 kom en ny affaldsbekendtgørelse, som stiller krav om, at kommunerne senest 1. juli 2021 skulle indsamle 9 forskellige materialer ved husstanden. Disse omfatter pap, papir, glas, metal, madaffald, plast, mad- og drikkekartoner, farligt affald og restaffald. Fra den 1.juli 2023 skal tekstilaffald desuden husstandsindsamles.

Vand og Affald – Ryttermarken 21 – 5700 Svendborg
Tlf. 6321 5515 – www.vandogaffald.dk – post@vandogaffald.dk

I forlængelse af denne affaldsbekendtgørelse blev VA's ordninger fra den 1. juli 2021 udvidet til også at omfatte indsamling af mad- og drikkekartoner med genbrugsbilen. Mad- og drikkekartoner afleveres i en klar plasticsæk sammen med småt hård og blød plast. Således opfylder Svendborg Kommune som en af få kommuner allerede nu intentionerne i affaldsbekendtgørelsen.

Justeringer i forhold til den politiske beslutning

Svendborg uden affald er gennemført som besluttet, dog med undtagelse af punkt 7 og 8. I første omgang blev disse ændringer udskudt, da VA ønskede at indsamle mere data og gøre sig egne erfaringer med kørsel af genbrugsbilen (som indtil årsskiftet 2020/21 blev kørt af Marius Pedersen, herefter af VA). I løbet af første halvår 2021 har VA derfor evalueret genbrugsbilordningen og analyseret miljømæssige og økonomiske gevinster ved at omlægge genbrugsbil og haveaffald til bestilleordninger. Analysen viser, at der ikke vil være nævneværdige gevinster ved at omlægge ordningerne.

Desuden har brugen af ordningen ændret sig i takt med, at der er kommet øget fokus på sortering, og således indsamler genbrugsbilen omkring seks gange mere plast end tidligere. Det vil derfor kunne spænde ben for succesen med indsamling af plast at omlægge til en bestilleordning.

Endelig er der flere tiltag på vej på affaldsområdet, som kan påvirke indsamlingen med genbrugsbilen, herunder de fortsatte muligheder for at etablere et eftersorteringsanlæg for restaffaldet og kommende producentansvar på emballage, der kan få betydning for indsamlingen af bl.a. plast.

Kommunikation

Kommunikation har været prioriteret højt i forbindelse med de nye affaldsordninger og har under sloganet *Vi gi'r igen* haft fokus på omsorgen for vores fælles miljø og ressourcer og på, hvad der sker med det sorterede affald. Kommunikationsindsatsen har bestået af følgende elementer:

- Kampagner på sociale medier, trykte medier, radio og biograf
- Direkte henvendelser via e-Boks. En gang til alle kunder hos VA og én gang til alle borgere i kommunen over 18 år.
- VA's informationsbil, som har besøgt både bymidten og mindre lokalsamfund 30 gange i løbet af 2020 (til trods for et år med Covid19-begrænsninger).
- Tre dialogmøder med op til 100 deltagere ved hvert møde.
- Informationsmøder for kommunens personale, herunder for tekniske serviceledere og for daginstitutioner, skoler, plejecentre, hjemmeplejen, socialområdet, mv.
- Oplæg i boligforeninger, grundejerforeninger, andelsboligforeninger, mv.
- Studieture for særligt interesserede til madaffaldsanlæg og EKJ (modtager af pap og papir).
- Klummer og pressemeddelelser.
- Udstillinger.
- Brug af skraldebiler og affaldsbeholdere til kommunikation.

Vand og Affald – Ryttermarken 21 – 5700 Svendborg
Tlf. 6321 5515 – www.vandogaffald.dk – post@vandogaffald.dk

Vi gi'r igen

Medarbejdere fra hele VA var med i informationsbilen

Læs mere på vandogaffald.dk - og på facebook.dk/vandogaffald

Kampagnen Vi gi'r igen har bl.a. fokus på, hvad der sker med de indsamlede materialer

Frontpersonerne i kampagnen Vi gi'r igen er lokale svendborgensere, som tidligere har deltaget i forsøgsordninger med affaldssortering

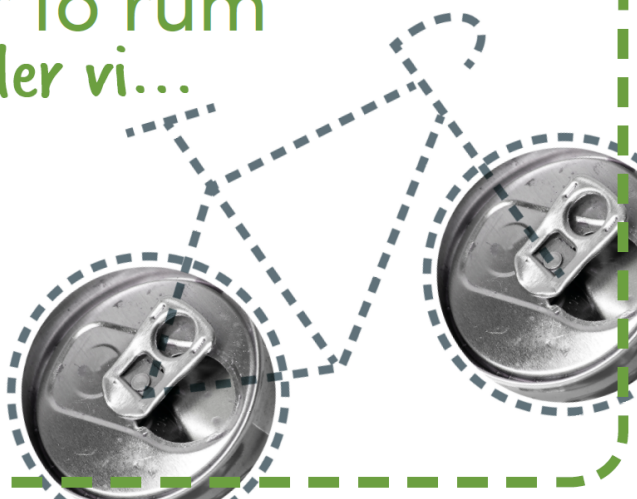

Udflugt for interesserede kunder til Ragn-Sells, der modtager madaffald fra Svendborg Kommune, februar 2020

Skraldebilen har to rum
- i denne side indsamler vi...

Læs mere på vandogaffald.dk
og facebook.dk/vandogaffald

Skraldebilerne er en effektiv kommunikationskanal. Her eksempel på banner på siden af skraldebilen

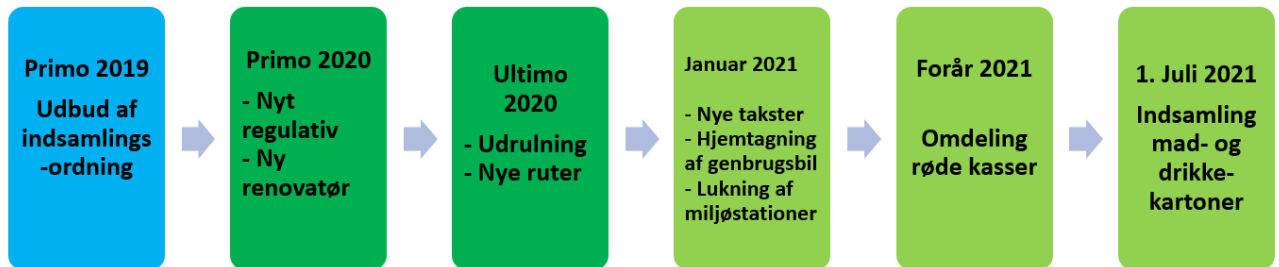

Vand og Affald – Ryttermarken 21 – 5700 Svendborg
Tlf. 6321 5515 – www.vandogaffald.dk – post@vandogaffald.dk

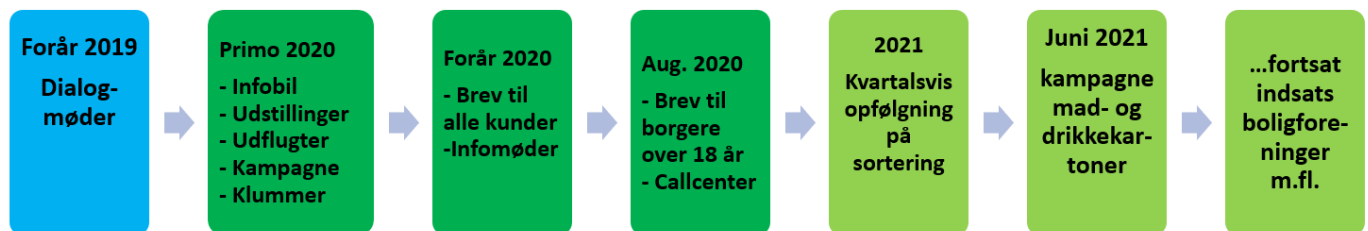
Tidsplan

En forenklet tidsplan for projektet *Svendborg uden affald* ser sådan ud:

Tidsplan - projekt

Kommunikation

Resultater

Svendborgenserne slår alle forventninger, når det kommer til at sortere affald! Som tidligere nævnt er det målsætningen, at VA senest i 2022 skal indsamle 55% af husholdningsaffaldet til genanvendelse (her måler man på fokusmaterialerne pap, papir, glas, metal, plast, madaffald og træ). Til sammenligning indsamlede VA 37% i 2020.

I løbet af første ni måneder af 2021, har VA allerede indsamlet 56% af de syv fokusmaterialer til genanvendelse.

Mad- og restaffald

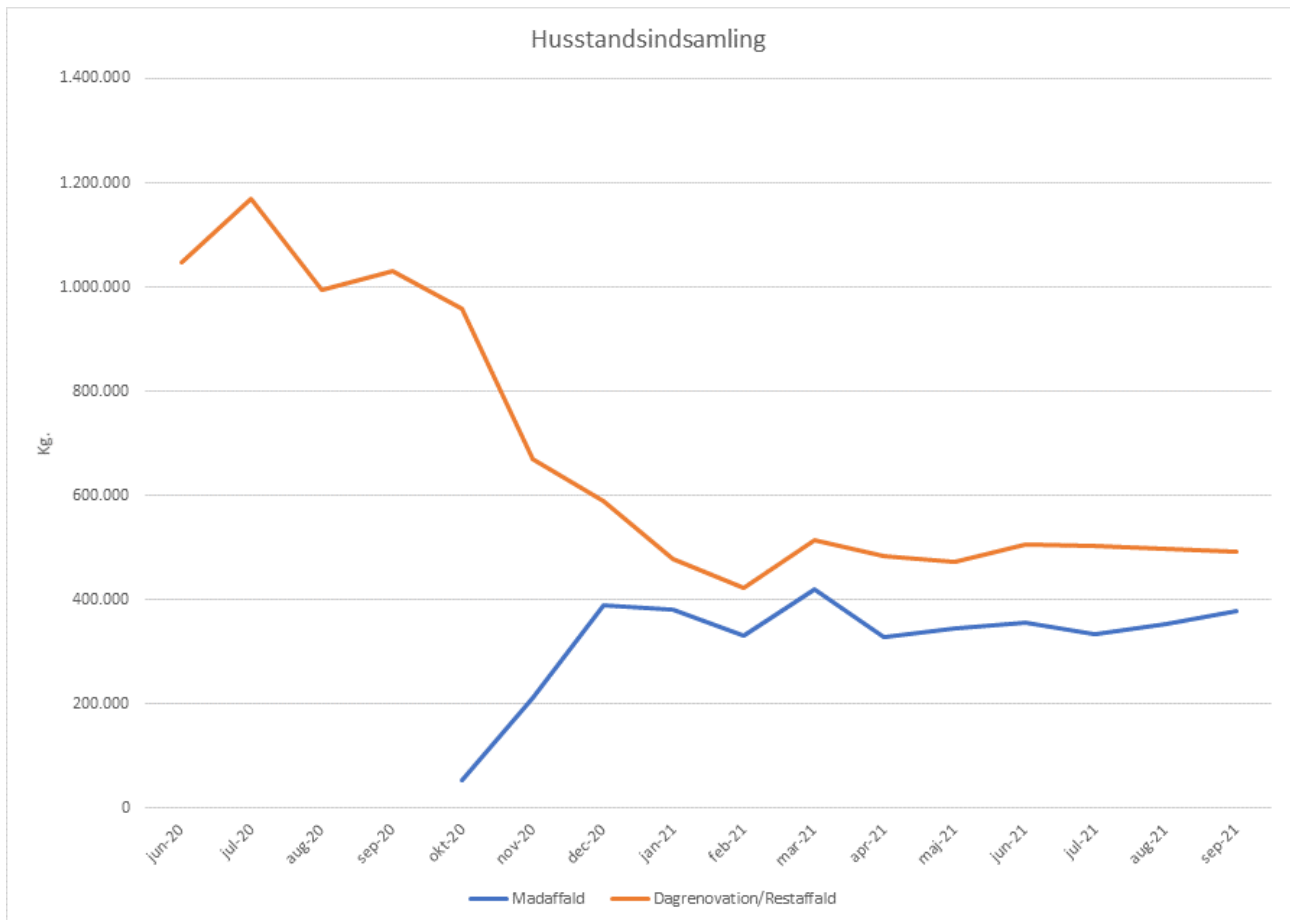
Det er på disse fraktioner, den store gevinst er hentet.

Mængden af restaffaldet pr måned er faldet med 48% fra 2020 til 2021. De indsamlede mængder af madaffald viser, at svendborgenserne har taget ordningen til sig og VA indsamler således godt 350 ton pr måned.

Samtidig er den samlede affaldsmængde for mad- og restaffald faldet med 16% fra 2020 til 2021, hvilket formentlig skyldes, at mere affald er flyttet fra restaffald til de genanvendelige fraktioner.

Vand og Affald – Ryttermarken 21 – 5700 Svendborg
Tlf. 6321 5515 – www.vandogaffald.dk – post@vandogaffald.dk

Plast

Til trods for at ordningen for plast ikke har ændret sig med de nye affaldsordninger (ligesom før indsamler VA plast med genbrugsbilen og på genbrugsstationen), er mængden af indsamlet plast steget markant fra i gennemsnit 45 ton pr måned i 2020 til 80 ton pr. måned i 2021, altså en stigning på 78%

Således indsamler VA i dag 30% af potentialet. Det tal vil formentlig stige, da VA snart begynder at indsamle plast fra nedgravede beholdere hos Domeas ejendomme. Til sammenligning indsamler kommuner, som har valgt at udrulle en spand til plast omkring 40% af potentialet.

Pap og papir

De samlede mængder af indsamlet pap og papir er steget. Det skyldes formentlig en kombination af de nye sorteringsordninger og at der som følge af Covid19 er øget nethandel og dermed mere pap.

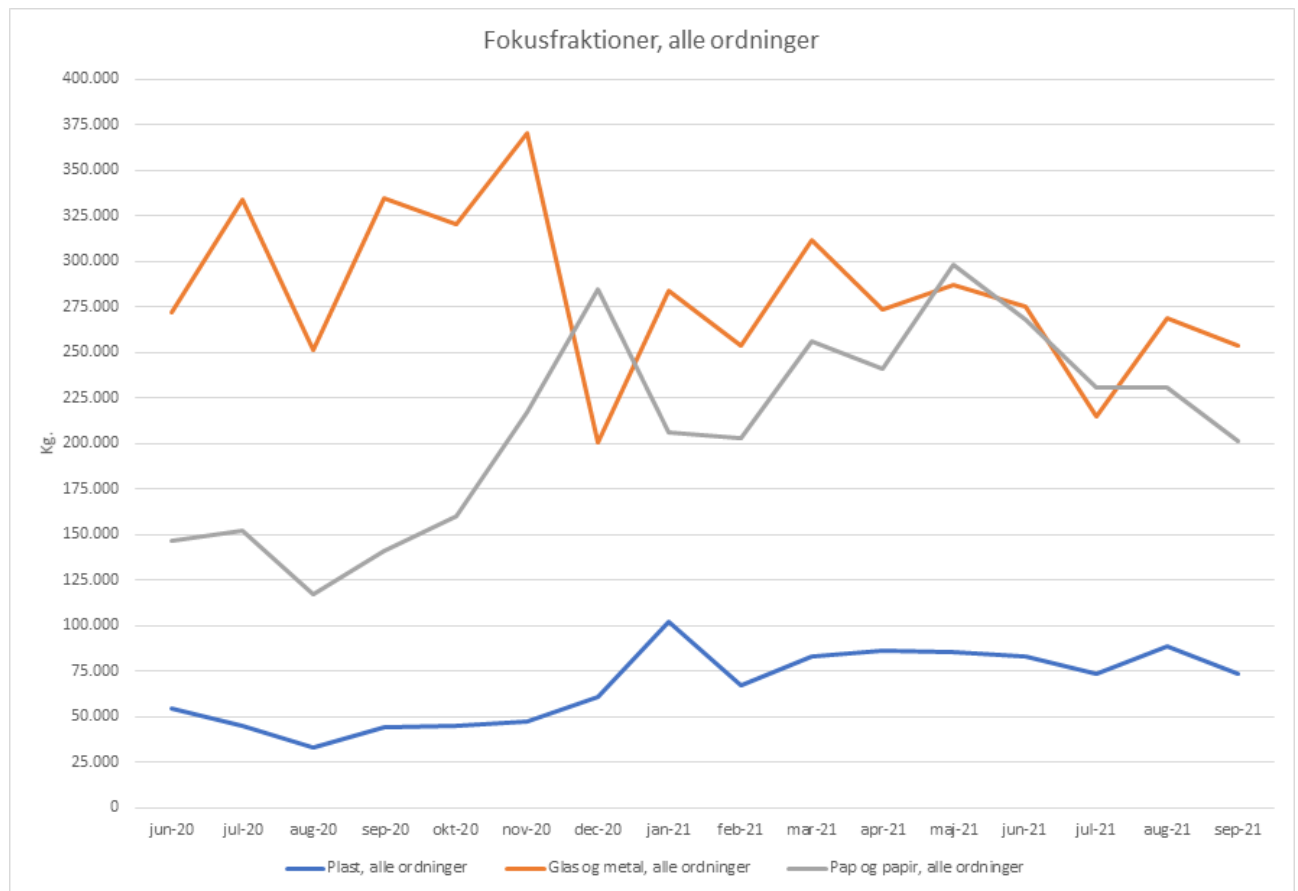
Glas og metal

Den samlede mængde glas og metal er gennemsnitligt steget ganske lidt fra 2020 til 2021.

Vand og Affald – Ryttermarken 21 – 5700 Svendborg
Tlf. 6321 5515 – www.vandogaffald.dk – post@vandogaffald.dk

Når stigningen ikke er større, skyldes det formentlig, at husholdningerne allerede har været gode til at sortere især glas.

Fremtiden

Der er mere fokus på affald end nogen sinde før, og vi kan ikke forvente, at vi med de nye affaldsordninger er i "mål" og ikke skal lave flere ændringer på affaldsområdet. Tværtimod er det et område i stadig forandring og med øget fokus på ressourcebevidsthed, cirkulær økonomi og forebygelse.

Med de nuværende affaldsordninger har Svendborg Kommune et godt fundament for at kunne leve op til fremtidige nationale og internationale krav om sortering og genanvendelse.

På kort sigt står VA foran en optimering af genbrugsbilen og arbejder derfor henimod at øge mængderne til direkte genbrug, øget genanvendelse og med en driftseffektivisering.

Sammen med andre fynske kommuner undersøger VA i samarbejdet ProCESFyn fortsat muligheden for at etablere et eftersorteringsanlæg, der kan tage plast, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald og andre materialer ud af restaffald. ProCESFyn afventer grønt lys fra Miljøstyrelsen til at arbejde videre med dette.

Vand og Affald – Ryttermarken 21 – 5700 Svendborg
Tlf. 6321 5515 – www.vandogaffald.dk – post@vandogaffald.dk